

YHDENVERTAISUUS- ja TASA-ARVOLAUTAKUNTA/Jaosto

Syrjintäolettama, vammaisuus, esteettömyys, lääkärikäynti

Diaarinumero: YVTLTK/1XXX/2021

Antopäivä: XX.XX.2022

Hakija on vammainen henkilö, joka liikkuu sekä manuaalisella pyörätuolilla että sähköpyörätuolilla. Hakijalla on ollut lääkärikäynti keskussairaalassa tornitalossa, jonka pääovella on portaat. Sisälle vievä porrashissi ei toiminut. Hakija pääsi sisään käyttämällä aiemman korvaushoitopoliklinikan sisäänkäyntiä.

Asiassa esitetyn selvityksen perusteella sairaalan tornitalon pääovilla oleva porrashissi ei ole ollut käytössä 28.6.2021, kun hakijalla on ollut lääkärikäynti. Porrashissi on ollut toiminnassa 13.10.2021, kun hakijalla on ollut toinen lääkärikäynti. Hakija ei kuitenkaan päässyt porrashissin avulla sisään, koska porrashissi toimii vain avaimella ja siihen tarvitaan henkilökunnan läsnäolo.

Asiassa oli riidatonta, että hakija on joutunut käyttämään siten eri sisäänkäyntiä kuin pääsisäänkäyntiä päästäkseen lääkärikäynnilleen. Toinen sisäänkäynti oli hakijan kokemuksen mukaan hankala ja esteellinen.

Lautakunta totesi, että vastaajan palvelun on muiden palvelujen tavoin oltava vammaisille henkilöille saavutettava. Hakija pääsi lääkärikäynnille, eikä hänen kumpikaan lääkärikäyntinsä ole peruuntunut esteellisyyden vuoksi. Hakija on siis päässyt sisälle käyttämällä toista sisäänkäyntiä, joka on vastaajan mukaan esteetön sisäänkäynti. Toisen lääkärikäynnin yhteydessä porrashissiä olisi ollut mahdollisuus käyttää, mutta siihen olisi tarvinnut avainta ja henkilökuntaa avuksi.

Turun hallinto-oikeus on myös aiemmin katsonut, että kyse ei ollut syrjinnästä, kun ravintolaan oli kaksi sisäänkäyntiä, joista toinen sivummalla ollut sisäänkäynti oli esteetön. (antopäivä 2.11.2017, dno 00125/17/1205, päätösno 17/0626/2, lainvoimainen)

Asiassa esitetyn selvityksen perusteella hakija ei joutunut yhdenvertaisuuslaissa tarkoitettuun epäedullisempaan asemaan, vaikka hän on joutunut käyttämään toista sisäänkäyntiä. Asiassa ei myöskään ollut tarvetta kohtuulliselle mukautukselle, koska hakija sai vastaajan palvelua, eli pääsi sisälle rakennukseen ja lääkärikäynnilleen. Olosuhteiden, joissa palveluja tarjotaan vammaisille henkilöille, ei tarvitse olla täsmälleen samalla tavalla tarjolla kuin muille, kunhan palvelu on vammaisille henkilöille saataville.

Hakija vetosi myös esteelliseen WC-tilaan ja tornitalon hissiin. Hakemuksessa ei kuitenkaan esitetty selvitystä sellaisesta konkreettisesta tilanteesta, jossa hakijaa olisi WC-tilan tai tornitalon hissin osalta syrjitty.

Kokonaisuutena arvioiden lautakunta katsoi, ettei asiassa saadun selvityksen perusteella ole objektiivisesti arvioiden aihetta olettaa, että vastaaja olisi kohdellut hakijaa hänen vammaisuutensa perusteella yhdenvertaisuuslain syrjinnän kiellon vastaisesti koskien lääkärikäyntien sisäänkäyntien esteettömyyttä. Lautakunta hylkäsi hakemuksen.

(Lainvoimainen)

Asian tausta

Hakija on vammainen henkilö, joka liikkuu sekä manuaalisella pyörätuolilla että sähköpyörätuolilla.

Hakijalla on 28.6.2021 ollut lääkärikäynti keskussairaalassa tornitalossa, jonka pääovella on portaat. Hakijan puoliso on 21.6.2021 pyytänyt, että vastaanotto järjestettäisiin esimerkiksi naapurissa, jossa on vastaajan muita tiloja ja joihin pääsee esteettömästi. Hakijalle ilmoitettiin 24.6.2021, että lääkärikäynti on tornitalon ensimmäisessä kerroksessa.

Hakija meni 28.6.2021 lääkärikäynnille, mutta sisälle vievä porrashissi ei ollut toiminnassa. Hakija pääsi sisään käyttämällä aiemman korvaushoitopoliklinikan sisäänkäyntiä.

Hakijalla oli myös lääkärikäynti 13.10.2021, eikä tällöinkään hakija päässyt porrashissin avulla sisälle. Hakija pääsi sisään käyttämällä aiemman korvaushoitopoliklinikan sisäänkäyntiä.

Hakijan vaatimukset

Hakija vaatii yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakuntaa toteamaan, että hakijaa on syrjitty hänen vammaisuutensa perusteella yhdenvertaisuuslain vastaisesti. Hakija vaatii, että lautakunta kieltää vastaajaa syrjimästä jatkossa hakijaa ja muita vammaisia henkilöitä.

Hakijan perustelut

Vastaajan toiminta on ollut hakijaa hänen vammaisuutensa perusteella syrjivää ja siten yhdenvertaisuuslain vastaista. Kyse on kohtuullisen mukautuksen epäämisestä tai välillisestä syrjinnästä.

Koska hakijalla oli tiedossa tilojen esteellisyys, pyydettiin mukautuksena, että vastaanotto olisi esimerkiksi viereisessä rakennuksessa. Tätä yritettiin järjestää aktiivisesti mm. lähettämällä kirje. Asia oli tärkeä, koska poliklinikalla käyminen vaatii hakijalta henkisiä voimavaroja. Käyntiin tuli ylimääräinen stressitekijä ja lisäksi juuri ennen vastaanottoa tilanne, kun porrashissi oli rikki. Tiloja olisi voitu järjestää muuallakin.

Porrashissi ei toiminut 28.6.2021 ja asiaa selvitettiin hakijan, henkilökohtaisen avustajan ja invataksikuskin toimesta. Vetäminen portaita pitkin ei ollut mahdollista, varsinkin huomioiden, että hakija oli tuolloin raskaana. Hakijaa neuvottiin menemään korvaushoitopoliklinikan kautta. Tuo sisäänkäynti on erittäin ahdas ja epätasainen, joka oli hankalaa varsinkin huomioiden hakijan tilanne tuolloin.

Hakijalla oli myös 13.10.2021 lääkärikäynti, eikä porrashissi toiminut. Asiaa selvitettiin jälleen. Hississä ei tällöin hakijan muistaman mukaan ollut ohjeita tai kutsunappulaa, mistä voisi saada apua. Siivoojia oli paikalla, mutta he eivät osanneet auttaa. Lääkäri ei

myöskään puuttunut asiaan. Hakija joutui taas kiertämään aiemman korvaushoitopoliklinikan kautta.

Hakija on siis molemmilla kerroilla joutunut käyttämään aiemman korvaushoitopoliklinikan sisäänkäyntiä. Sisäänkäynti on äärimmäisen ahdas ja muutoinkin hankala, eikä hakija ole tästä johtuen voinut myöskään harkita tulemistä vastaanotolle sähköpyörätuolillaan, kuten muuten olisi voinut tehdä. Tilanteet ovat asettaneet hakijan monin tavoin eriarvoiseen asemaan ilman hyväksyttävää perustetta hänen vammaisuutensa vuoksi. Kyseinen vaihtoehtoinen sisäänkäynti ei ole esteetön. Myös ovisummeri on kovin ylhäällä. Vaihtoehtoista tilaa ei ole pyynnöstä huolimatta järjestetty. Porrashissin toimimattomuus on tehnyt käynnistä erittäin esteellisen ja syrjivän. Hakijaa on syrjitty aiemminkin esteellisen sisäänkäynnin vuoksi.

Se, onko kyse vuokratiloista, ei liity asiaan. Lisäksi asiassa ei ole relevanttia, kuka vastaa hissien toiminnasta. Vastaaaja vastaa tilojensa esteettömyydestä ja toimintansa syrjimättömyydestä.

Oikeus esteettömyyteen tulee järjestää automaattisesti ja ehdottomasti. On asiatonta, että hakijan tulisi jatkossa olla yhteydessä eri tahoihin ennen lääkärikäyntiä. On vastaajan tehtävä hoitaa toimintansa niin, että se on kaikille esteetöntä ja syrjimätöntä ilman erillisiä yhteydenottoja. Erityisen huolenpidon ja tuen puute saapumisen ja lähtemisen turvaamiseksi on aiheuttanut syrjintäkiellon vastaisen tilanteen. Se, että hissi toimii avaimella ja tarvitaan henkilökunnan läsnäoloa, ei poista syrjintää. Porrashissi ei ollut toimintakykyinen, eikä siinä ollut ohjeita sen käyttämiseen. Se, mitä jälkikäteen on tapahtunut, ei ole asiassa merkityksellistä. Lisäksi jos käyttöohjeistus on laitettu vasta myöhemmin, on selvää, että porrashissi ei ollut käyttökunnossa hakijan siellä asioidessa.

Koska tiloissa on ollut esteellinen sisäänkäynti ja vastaajalla on ollut vielä tiedossa etukäteen esteettömän sisäänkäynnin tarve, kyse on syrjintäkiellon vastaisesta toiminnasta. Hakija viittaa myös yhdenvertaisuus ja tasa-arvolautakunnan päätökseen 31.3.2016, YVTltk 60/2015, joka on sittemmin tullut lainvoimaiseksi Turun hallinto-oikeuden päätöksellä 18.5.2017 nro 17/0274/2.

Lisäksi hakijan tiedon mukaan vastaajan tiloissa ei myöskään ole esteetöntä WC:tä. Myös tornitalossa oleva hissi on ollut liian pieni ja hakijan on ollut ahdistava mennä sinne, koska avustajan kanssa tilaa menee sekä huomioiden spastisuuskramppit ym. Hississä pitäisi olla tilaa syvyydeltään 140 cm.

Vastaajan vastaus

Vastaaja toteaa, ettei pääsy rakennukseen ole ollut esteellinen.

Vastaajan perustelut

Työryhmä toimii vuokratiloissa, eikä omista kyseisiä tiloja. Poliklinikan tiloihin on perusteellisen remontin yhteydessä asennettu toiveiden mukaan porrashissi, jonka toimivuudesta vastaa tilojen vuokranantaja, eikä keskussairaalan kyseinen osasto. Remontin valmistumisen jälkeen toukokuussa on käynyt ilmi, että hissi oli asennettu väärin

ja näin ollen sitä ei voitu käyttää. Asiaa pyydettiin korjauttamaan. Kesällä 2021 hissiin on tehty tarvittavat korjaukset ja nyt hissi on toimiva. Vastaaja pahoittelee, että hissi ei ollut vielä toiminnassa, kun hakija olisi sitä tarvinnut.

Työryhmän tilat sijaitsevat rakennuksessa, jossa on myös muiden keskussairaalan kyseisen osastotoimijoiden tiloja. Esteetön pääsy ensimmäisen kerroksen tiloihin on aina ollut sivuovesta. Ensimmäisen kerroksen tiloissa on aiempina vuosina järjestetty vastaanotto kaikille niille potilaille, jotka tarvitsevat esteettömän pääsyn tiloihin. Työryhmä on toiminut rakennuksen ylemmissä kerroksissa vuosia. Hakija on aiemminkin käynyt vastaanotolla samoissa tiloissa, eikä paikka ole hänelle uusi ja esteetön pääsy rakennukseen sivuovesta on hänen tiedossaan. Kesäkuussa 2021 lähetetyissä viesteissä pyydettiin ratkaisua talon sisäiseen liian pieneen hissiin ja sen perusteella vastaanotto järjestettiin tapahtuvaksi talon ensimmäisen kerroksen tiloissa. Porrashissin toimimattomuus ei ollut tullut siinä vaiheessa vastaajan tietoon.

Keväällä 2021 suoritettun remontin jälkeen esteetön pääsy oli siis rakennettu myös talon pääovelle, mutta remontin yhteydessä porrashissi oli asennettu väärin. Asia korjattiin vastaajan pyynnöstä kesällä ja hissin toimivuus on vahvistettu vielä syyskuun lopussa mielialatyöryhmän osastonhoitajalta. Työryhmän henkilökunnalle on järjestetty hissin käyttöperehdytys 12.10.2021. Hakemuksesta käy ilmi, että hakijan avustaja ja invataksikuski ovat 13.10.2021 omatoimisesti yrittäneet käyttää hissiä, mutta hissi toimii vain avaimella ja siihen tarvitaan henkilökunnan läsnäolo. Siivoojat ovat työryhmän ulkopuolista henkilökuntaa, eikä heitä ole perehdytetty hissin käyttöön. Lääkärin tehtäviin ei lähtökohtaisesti kuulu potilaiden avustaminen porrashissin käytössä.

Vastaaja pahoittelee, että hissin kanssa on ollut paljon sekaannusta, mutta porrashissin toimimattomuus ei ole tehnyt rakennukseen pääsyä esteellisiksi. Lisäksi 13.10.2021 hissi on ollut toimiva. Mistään syrjivästä toiminnasta ei siis ole kyse. Hakijan ehdotuksesta on nyt hissille laitettu myös käyttöohjeistus. Jatkossa hakijan olisi parasta vastaanottokäynteihin liittyvissä asioissa kommunikoida suoraan työryhmän toimistohenkilöstön kanssa, jotta häntä voidaan parhaiten avustaa ongelmien ilmetessä.

Porrashissi on ollut alkuasennushankaluuksien jälkeen toimintakykyinen, ja hissin vieressä on nykyisin ohje, mistä saa tarvittaessa lisätietoa hissin toimintaan liittyen. Ensisijaisesti henkilökunta pyrkii avustamaan potilaita hissin käytössä joka kerta, kun sovittu vastaanottoaika on tiedossa. Se, että joku potilaista tarvitsee erityistä huolenpitoa saapumisen tai lähtemisen turvaamiseksi, ei toivon mukaan aiheuta syrjinnän kokemusta.

Esittelijän esitys

Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunta hylkää hakemuksen.

Kysymyksenasettelu

Asiassa on kyse siitä, onko vastaaja syrjinyt hakijaa hänen vammaisuutensa perusteella, kun hakijan mukaan lääkärikäynnin tilojen sisäänkäynnit eivät ole esteettömiä.

Perustelut

Sovellettavat oikeusohjeet

Yhdenvertaisuuslakia (1325/2014) sovelletaan sen 2 §:n 1 momentin mukaan julkisessa ja yksityisessä toiminnassa. Yhdenvertaisuuslain 8 §:n mukaan syrjintä muun ohella vammaisuuden tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella on kielletty.

Yhdenvertaisuuslain 8 §:n 2 momentin mukaan syrjintää on myös kohtuullisten mukautusten epääminen.

Syrjintä on yhdenvertaisuuslain 13 §:n mukaan välillistä, jos näennäisesti yhdenvertainen sääntö, peruste tai käytäntö saattaa jonkun muita epäedullisempaan asemaan henkilöön liittyvän syyn perusteella, paitsi jos säännöllä, perusteella tai käytännöllä on hyväksyttävä tavoite ja tavoitteen saavuttamiseksi käytetyt keinot ovat asianmukaisia ja tarpeellisia.

Yhdenvertaisuuslain 15 §:n mukaan viranomaisen, koulutuksen järjestäjän, työnantajan sekä tavaroiden tai palvelujen tarjoajan on tehtävä asianmukaiset ja kulloisessakin tilanteessa tarvittavat kohtuulliset mukautukset, jotta vammaisen henkilö voi yhdenvertaisesti muiden kanssa asioida viranomaisissa sekä saada koulutusta, työtä ja yleisesti tarjolla olevia tavaroita ja palveluita samoin kuin suoriutua työtehtävistä ja edetä työuralla. Mukautusten kohtuullisuutta arvioitaessa otetaan huomioon vammaisen ihmisen tarpeiden lisäksi 1 momentissa tarkoitetun toimijan koko, taloudellinen asema, toiminnan luonne ja laajuus sekä mukautusten arvioidut kustannukset ja mukautuksia varten saatavissa oleva tuki.

Yhdenvertaisuuslain 28 §:n mukaan vireillepanijan on syrjintää tai vastatoimia koskevaa asiaa tuomioistuimessa tai muussa viranomaisessa käsiteltäessä esitettävä selvitystä seikoista, joihin vaatimus perustuu. Jos asiaa käsiteltäessä esitettyjen selvitysten perusteella voidaan olettaa syrjinnän tai vastatoimien kieltoa rikotun, vastapuolen on kumotakseen oletuksen osoitettava, että kieltoa ei ole rikottu.

Suomessa lailla (26/2016) voimaansaatetun YK:n vammaisten henkilöiden oikeuksista tehdyn yleissopimuksen (CRPD, jälj. vammaisyleissopimus) 5 artiklan 2 kohdan mukaan sopimuspuolet kieltävät kaiken syrjinnän vammaisuuden perusteella ja takaavat vammaisille henkilöille yhdenvertaisen ja tehokkaan oikeussuojan syrjintää vastaan syrjintäperusteesta riippumatta.

Vammaisyleissopimuksen yleisperiaatteita koskevan 3 artiklan mukaan yleissopimuksen periaatteena on muun muassa esteettömyys ja saavutettavuus, joista säädetään sopimuksen 9 artiklassa. Vammaisyleissopimuksen 9 artiklan 1 kohdan mukaan vammaisille henkilöille on varmistettava muiden kanssa yhdenvertainen pääsy fyysiseen ympäristöön sekä muihin yleisölle avoimiin tai tarjottaviin järjestelyihin ja palveluihin sekä kaupunki- että maaseutualueilla. Näitä toimia, joihin sisältyy saavutettavuuden esteiden tunnistaminen ja poistaminen, sovelletaan muun muassa a) rakennuksiin, muihin sisä- ja ulkotiloihin ja terveydenhuoltoyksiköihin.

Asian arviointi

Yhdenvertaisuuslain esitöiden mukaan pelkkä väite tai epäily syrjinnän tai vastatoimien kiellon rikkomisesta ei riitä oletettaman syntymiseen. Täyttä näyttöä syrjinnästä tai vastatoimista ei kuitenkaan edellytetä, vaan riittävää on, että tuomioistuimelle tai muulle asiaa käsittelevälle toimivaltaiselle viranomaiselle syntyy esille tulleiden seikkojen valossa

perustellusti olettaa syrjinnän tai vastatoimien kiellon vastaisesta menettelystä. Olettaa syrjinnän tai vastatoimien kiellon rikkomisesta voi perustua paitsi vireillepanijan, myös vastapuolen esille tuomiin seikkoihin taikka mahdolliseen muuhun asiaa käsiteltäessä saatuun selvitykseen. (HE 19/2014 vp s. 93.)

Esteettömyyttä koskevista vaatimuksista sekä yleis- ja pysyväisluonteisista esteettömyystoimenpiteistä ei säädetä yhdenvertaisuuslaissa, vaan muualla lainsäädännössä. Rakennetun ympäristön ja rakentamisen esteettömyys perustuu maankäyttö- ja rakennuslainsäädännössä asetetuille tavoitteille. (HE 19/2014 vp s. 37 ja 79 sekä HE 284/2014 vp s. 32.)

Yhdenvertaisuuslakia koskevan hallituksen esityksen mukaan epäedulliseen asemaan saattamisella viitattaisiin sellaiseen menettelyyn, jonka seurauksena johonkin tiettyyn, henkilöön liittyvien syiden perusteella määräytyvään ryhmään kuuluva henkilö joutuu muihin nähden erityisen rajoituksen, vaatimuksen, rasitteen, velvoitteen tai muun haitan kohteeksi. (HE 19/2014 vp s. 76.)

Yhdenvertaisuuslakia koskevan hallituksen esityksen syrjintäkiellosta ei johdu velvollisuutta kohdella ihmisiä eri tavoin näiden henkilökohtaisten tarpeiden edellyttämällä tavalla, jollei kyse ole ehdotetun lain 15 §:ssä tarkoitetusta vammaisen henkilön tarvitsemasta kohtuullisesta mukautuksesta. Esitöiden mukaan kohtuullisten mukautusten tulee olla kulloisessakin tilanteessa tarvittavia. Mukautukset ovat luonteeltaan tapauskohtaisia ja niiden tulee vastata kyseisessä konkreettisessa tilanteessa vammaisen ihmisen tarpeisiin. Mukautukset voidaan toteuttaa olosuhteista riippuen eri tavoin. Mukautuksen kohtuullisuudella tarkoitetaan yhtäältä sitä, että mukautuksista ei saa koitua kohtuutonta taloudellista tai muunlaista rasitetta, ja toisaalta sitä, että mukautusten tulee vammaisten ihmisten näkökulmasta kohtuullisella tavalla toteuttaa heidän yhdenvertaiset mahdollisuutensa saada esimerkiksi palveluja. (HE 19/2014 vp s. 70 ja 79–81.)

Edelleen yhdenvertaisuuslakia koskevan hallituksen esityksen mukaan toimenpide on ”tarvittava” esimerkiksi silloin, kun jokin palvelu ei ole vammaisen ihmisen saatavilla muihin henkilöihin verrattuna vastaavalla tavalla ilman mukautusta. Mukautus voi tällaisessa tilanteessa olla esimerkiksi luiskan asettaminen tilapäisesti portaisiin pyörätuolia varten. Mukautusten tarvittavuus ilmenee yleensä käytännössä siten, että vammaisen ihminen pyytää mukautusta, jos hän katsoo sellaista tarvittavan. Sääntely ei edellytä, että olosuhteet, joissa esimerkiksi palveluja tarjotaan, ovat kohtuullisten mukautusten tekemisen jälkeen vammaisille ihmisille täsmälleen samanlaiset kuin muille asiakkaille. Olennaista on, että palvelut tulevat mukautuksilla vammaisten ihmisten saataville. (HE 19/2014 vp s. 79–80.)

Vammaisyleissopimuksen toteutumisesta valvovan komitean mukaan sopimuksen tarkoittama saavutettavuus liittyy ihmisryhmiin, kun taas kohtuulliset mukautukset liittyvät yksilöihin. Velvollisuus turvata saavutettavuus on olemassa jo ennen kuin yksilö pyytää päästä johonkin paikkaan tai käyttää jotakin palvelua. Komitean mukaan saavutettavuuden toteuttamattomuuden perusteena ei voida vedota liialliseen taakkaan. Komitean mukaan sopimuksen 5 artiklan 2 kohdan mukainen syrjintäkielto velvoittaa sopimusvaltiot selkeästi määrittelemään kielletyksi syrjinnäksi muun muassa avoimien palvelujen pariin pääsemisen epäämisen. (Committee on the Rights of Persons with Disabilities, General Comment No. 2 (2014), kohdat 25 ja 29)

Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunta toteaa aluksi, että se arvioi hakijan yksittäisten asiointitilanteiden osalta esittämää syrjintäväitettä yksinomaan yhdenvertaisuussääntelyn esteettömyyttä ja saavutettavuutta koskevien vaatimusten perusteella. Lautakunnan toimivaltaan ei kuulu esteettömyysmääräysten, määräysten mukaisen rakentamisen ja siinä ilmenevien mahdollisten puutteiden sisällöllinen arviointi.

Lautakunta toteaa, että vammaisille henkilöille on varmistettava muiden kanssa yhdenvertainen pääsy fyysiseen ympäristöön, kuten yleisölle avoimiin palveluihin. Saavutettavuus on turvattava jo ennen kuin henkilö pyytää päästä johonkin tilaan. Mikäli vammaisen henkilön pääsy avoimeen palveluun estyy puutteellisen esteettömyyden vuoksi, on palvelun tarjoajan menettelyä pidettävä kiellettynä syrjintänä.

Lautakunta toteaa vielä, että kohtuullisten mukautusten tarkoituksena on mahdollistaa palvelujen saaminen, mutta toisaalta olosuhteiden, joissa palveluja tarjotaan vammaisille henkilöille, ei tarvitse olla täsmälleen samalla tavalla tarjolla kuin muille, kunhan palvelu on vammaisille henkilöille saatavilla.

Asiassa esitetyn selvityksen perusteella sairaalan tornitalon pääovilla oleva porrashissi ei ole ollut käytössä 28.6.2021, kun hakijalla on ollut lääkärikäynti. Porrashissi on ollut toiminnassa 13.10.2021, kun hakijalla on ollut toinen lääkärikäynti. Hakija ei kuitenkaan päässyt porrashissin avulla sisään, koska porrashissi toimii vain avaimella ja siihen tarvitaan henkilökunnan läsnäolo.

Asiassa on riidatonta, että hakija on joutunut käyttämään siten eri sisäänkäyntiä kuin pääsisäänkäyntiä päästäkseen lääkärikäynnilleen. Tämä on johtunut siitä, että porrashissiä ei ole saatu toimimaan. Toinen sisäänkäynti on ollut hakijan kokemuksen mukaan hankala ja esteellinen. Hakija on ollut etukäteen yhteydessä siitä, että hän on tulossa pyörätuolilla vastaanotolle ja toivonut tiloja muualta.

Hakijan ja hänen puolisonsa kesäkuussa 2021 lähetetyissä viesteissä pyydettiin ratkaisua talon sisäiseen liian pieneen hissiin. Siten vastaaja järjesti vastaanoton tapahtuvaksi talon ensimmäisen kerroksen tiloissa, johon on esteetön pääsy. Porrashissin toimimattomuus ei ollut siinä vaiheessa vastaajan tiedossa. Talvella suoritettun remontin jälkeen esteetön pääsy oli siis rakennettu myös talon pääovelle, mutta remontin yhteydessä porrashissi oli asennettu alkuun väärin.

Lautakunta toteaa, että vastaajan palvelun on muiden palvelujen tavoin oltava vammaisille henkilöille saavutettava. Hakija on päässyt lääkärikäynnille, eikä hänen kumpikaan lääkärikäyntinsä ole peruuntunut esteellisyyden vuoksi. Hakija on siis päässyt sisälle käyttämällä toista sisäänkäyntiä, joka on vastaajan mukaan esteetön sisäänkäynti. Toisen lääkärikäynnin yhteydessä porrashissiä olisi ollut mahdollisuus käyttää, mutta siihen olisi tarvinnut avainta ja henkilökuntaa avuksi.

Turun hallinto-oikeus on myös aiemmin katsonut, että kyse ei ollut syrjinnästä, kun ravintolaan oli kaksi sisäänkäyntiä, joista toinen sivumalla ollut sisäänkäynti oli esteetön. (antopäivä 2.11.2017, dno 00125/17/1205, päätösno 17/0626/2, lainvoimainen)

Asiassa esitetyn selvityksen perusteella hakija ei ole joutunut yhdenvertaisuuslaissa tarkoitettuun epäedullisempaan asemaan, vaikka hän on joutunut käyttämään toista sisäänkäyntiä. Asiassa ei ole myöskään ollut tarvetta yhdenvertaisuuslain 15 §:n tarkoitettulle kohtuulliselle mukautukselle, koska hakija on saanut vastaajan palvelua, eli

päässyt sisälle rakennukseen ja lääkärikäynnilleen. Olosuhteiden, joissa palveluja tarjotaan vammaisille henkilöille, ei tarvitse olla täsmälleen samalla tavalla tarjolla kuin muille, kunhan palvelu on vammaisille henkilöille saataville.

Hakija on vedonnut myös esteelliseen WC-tilaan ja tornitalon hissiin. Hakemuksessa ei ole kuitenkaan esitetty selvitystä sellaisesta konkreettisesta tilanteesta, jossa hakijaa olisi WC-tilan tai tornitalon hissin osalta syrjitty. Asiassa ei ole myöskään tarkemmin selvitetty sitä, millä tavoin WC-tila olisi esteellinen. Lautakunnan toimivaltaan ei kuulu tutkia hypoteettisia kysymyksiä.

Kokonaisuutena arvioiden lautakunta katsoo, ettei asiassa saadun selvityksen perusteella ole objektiivisesti arvioiden aihetta olettaa, että vastaaja olisi kohdellut hakijaa hänen vammaisuutensa perusteella yhdenvertaisuuslain 8 §:n syrjinnän kiellon vastaisesti koskien lääkärikäyntien sisäänkäyntien esteettömyyttä. Asiassa ei ole syntynyt yhdenvertaisuuslain 28 §:n mukaista syrjintäolettaa. Näin ollen lautakunta hylkää hakemuksen.

Johtopäätös

Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunta katsoo, ettei objektiivisesti arvioiden ole aihetta olettaa, että vastaaja olisi kohdellut hakijaa hänen vammaisuutensa perusteella yhdenvertaisuuslain 8 §:n syrjinnän kiellon vastaisesti koskien lääkärikäyntien sisäänkäyntien esteettömyyttä. Asiassa ei ole syntynyt yhdenvertaisuuslain 28 §:n mukaista syrjintäolettaa. Lautakunta hylkää hakemuksen.

Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunnan päätös

Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunta päätti hyväksyä esittelijän esityksen.

Lainkohdat

Yhdenvertaisuuslaki (1325/2014) 2, 8, 13, 15 ja 28 §

Laki vammaisten henkilöiden oikeuksista tehdyn yleissopimuksen ja sen valinnaisen pöytäkirjan lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta (26/2016) 1 §

YK:n yleissopimus vammaisten henkilöiden oikeuksista (SopS 26-27/2016) 3 artikla, 5 artikla 2 kohta ja 9 artikla 1 kohta

Muutoksenhaku

Muutoksenhakuohjaus liitteenä.

Asian ovat päättäneet Tuomas Ojanen (puheenjohtaja), Tatu Hyttinen, Riitta-Maija Jouttimäki, Pirkko Mahlamäki ja Anna Moring. Asian esittelijä Julia Puumalainen.